

Rozvoj venkova

Tematická příloha Zpravodaje Agrobaze, informačních novin Agrární komory České republiky

Vesnicí roku 2011 se stala zlínská Komňa

Ministr pro místní rozvoj Kamil Jankovský (zcela vlevo) se zástupci obcí oceněných v letošním ročníku soutěže Vesnice roku

Ministr pro místní rozvoj Kamil Jankovský vyhlásil 10. září v rámci luhačovického Mezinárodního dětského folklorního festivalu Písni a tancem letošní výsledky Vesnice roku. Vítězem 17. ročníku se stala zlínská Komňa. Na „medailových příčkách“ skončily obce středočeský Hlavenec a olomoucká Skalčicka.

Podle mne jsou tři základní charakteristiky, které z běžné vesky udělají Vesnici roku. Taková obec musí být živá ve smyslu společenského života, čistá

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR

v oblasti životního prostředí a atraktivní jako místo pro život. A Komňa taková bezesporu je,” uvedl Kamil Jankovský. „Nehle-

dali jsme vesnici, která bude nejhezčí či nejvíce fotogenická. Vždy hledáme takovou, která je nejoblíbenější. Důležitější než bezvadné fasády jsou pro porotu napří-

klad fungující spolky,” řekl ministr. Jeho rezort do soutěže věnuje nejzajímavější ceny - mimořádně přísliby dotace ze stát-

niho rozpočtu ve výši jednoho milionu korun pro vítěze krajských kol a dva miliony pro celostátního vítěze.

Komňa získala také Putovní pohár Folklorního sdružení ČR, který je udělován v rámci celostátního kola, za udržování tradic a podporu místní folklorní skupiny Podšable a krojované dechové hudby Komňané. Slavnostní předání těchto cen bylo již v režii samotných obyvatel Komni, kteří toto setkání přislíbili uspořádat.

Pokračování na straně 11

KRÁTCE Z MMR

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR vyhlásuje dotace pro regiony na rok 2012

Dvojice programů, optimalizované alokace prostředků a takřka tři měsíce na podání žádostí. Taková je aktuální výzva dotačních programů ministerstva pro místní rozvoj v oblasti regionální politiky pro rok 2012. Od 1. prosince 2011 do 17. února 2012 bude rezort přijímat žádosti, pro které je předběžně připraveno 309 milionů korun. „V rámci přípravy programů jsme se snažili zohlednit reálné potřeby českého venkova. Jsem rád, že i přes úspornou vládní politiku se nám podařilo zachovat kompletní spektrum dotačních titulů, které v případě programu Bezbariérové obce byly dokonce oproti loňsku finančně posíleny,” uvedl Kamil Jankovský s douškou, že do okamžiku schválení státního rozpočtu jde samozřejmě o předběžné alokace. Podmínky a zásady jednotlivých dotačních programů jsou již nyní uveřejněny adrese www.mmr.cz/Regionalni-politika/Programy-Dotace/Podpora-rozvoje-regionu-v-roce-2012.

Otevřeny budou dva programy: **1. Podpora rozvoje regionů**, obsahující podprogramy: **a) Podpora revitalizace bývalých vojenských areálů** - tento podprogram je určen pro obce či svazky obcí, v jejichž územním obvodu došlo v období od ustavení obecních zastupitelstev v roce 1990 k rušení vojenských posádek nebo zařízení, a které převzaly původní vojenský majetek do svého vlastnictví. Formou podpory je dotace na nové funkční využití těchto areálů, poskytována až do výše 75 procent skutečně vynaložených nákladů akce. **b) Podpora obnovy a rozvoje venkova** - tento podprogram je určen pro obce do 3000 obyvatel a svazky obcí. Formou podpory je dotace poskytovaná až do výše 80 procent (pro dotační titul 1) nebo do výše 70 procent (pro dotační tituly 2 až 5) skutečně vynaložených nákladů na akci. Zaměření programu je definováno v pěti dotačních titulech, mezi které patří podpora zapojení dětí a mládeže do života obce nebo podpora obnovy drobných sakrálních staveb. **2. Bezbariérové obce s podprogramem Odstraňování bariér v budovách domů s pečovatelskou službou a budovách obecních a městských úřadů.** Cílem programu je zajistit státní podporu investičních záměrů při odstraňování bariér ve výše uvedených budovách náležících do komplexních řetězců bezbariérových tras obcí a měst. Dotace je poskytována až do výše 50 procent skutečně vynaložených nákladů na akci. (mmr)

Vox populi se vyplatí poslouchat i dnes

Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky se rozhodlo do příprav příštího programového období Evropské unie pro léta 2014–2020 zapojit širokou veřejnost. Pro nápady, jak zlepšit práci se strukturálními fondy po roce 2013, zřídilo speciální e-mail a plánuje i sekci v rámci webových stránek. „K tomuto kroku nás inspiroval obrovský úspěch letní fotografické soutěže Vyfoť projekt, do které bylo zasláno více než 10 000 alb. Pokud veřejnost dokáže vnímat, jak evropské peníze pomáhají naší republice v tomto programovém období, může vox populi přinést i zajímavé nápady pro období po roce 2013,” uvedl první náměstek ministra pro místní rozvoj Daniel Braun.

Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky dosáhlo v rámci příprav nového programového období již značného pokroku. „Mezi novými členskými zeměmi jsme absolutní jedničkou. Zatímco ostatní teprve začínají, my již máme vládou schválenou pěti národních rozvojových priorit, kterou rozpracováváme do vymezení budoucích operačních programů. Intenzivně také diskutujeme o možných změnách systému čerpání finančních prostředků z evropských fondů tak, aby byl pro příjemce uživatelsky příjemnější. A například právě v této oblasti může být námět od občanů velmi cenný,” pokračoval Daniel Braun.

Vybranými národními prioritami jsou Zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky, Rozvoj páteřní infrastruktury, Zvýšení kvality a efektivnosti veřejné správy, Podpora sociálního začleňování, boje s chudobou a systému péče o zdraví a Integrovaný rozvoj území.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR proto zřídilo e-mailovou adresu preprava2014@mmr.cz, na kterou může každý zaslat své podněty k přípravě příštího programového období. (dvo)

Novelizovaná pravidla pro nájemní bydlení

Půl roku po publikaci ve Sbírce zákonů vstoupila 1. 11. v platnost klíčová novela Občanského zákoníku v oblasti nájemního bydlení. Nejdůležitější změny se týkají přechodu nájmu po smrti nájemce včetně zvláštní ochrany pozůstalých nezletilých dětí a seniorů.

Stávající zákonná úprava stanoví, že po smrti nájemce (není-li společných nájemců) dochází k přechodu nájmu na osobu uvedenou v zákoně. Není tedy uzavírána žádná nová smlouva

a „zdeděný“ nájem trvá za stávajících podmínek. „Novela sice omezuje trvání takto převedeného nájmu na dobu dvou let, ale zároveň díky sociální klauzuli vyjímá z dvouletého omezení osoby starší 70 let a osoby nezletilé,” přiblížil ministr pro místní rozvoj Kamil Jankovský.

„Novela posiluje vzájemnou informovanost mezi pronajímatelem a nájemníkem nebo zjednodušuje režim skládání kaucí,” uvedl dále Jankovský. Majitel bytu tak může po nájemci nově požadovat například nejen hlášení o změně počtu osob, ale i jejich bližší identifikaci. Oznamovací povinnost se nově vztahuje i na případy dlouhodobé nepřítom-

nosti nájemce v bytě spojené s jeho složitou dosažitelností.

Novela bude účinná ve třech etapách v přímé návaznosti na

Ilustrační foto Zub

rozdílný konec regulace předpokládán zákonem 107/2006 Sb. Klíčová ustanovení § 696 Občanského zákoníku, která upravují způsob jednání o výši nájemného, platí již od května pro všechny byty, u nichž k 31. prosinci 2010 skončila platnost zákona č. 107/2006 Sb. Zbývající část novely Občanského zákoníku nabyla platnosti prvního listopadu. Třetí etapa pak nastane k 1. 1. 2013, kdy nabude účinnosti ustanovení již zmíněného § 696 Občanského zákoníku u bytů, kterým k 31. prosinci 2012 skončí platnost zákona č. 107/2006 Sb. (dvo)

Další informace o nájemním bydlení čtete na straně 11

KOMENTÁŘ

Můj pohled na Komňu

Mgr. Ladislava Kotačková-Králiková,
malířka

Mého tatínka zaval osud v 50. letech minulého století od Brna do Komně, kde si našel mou maminku. I když spolu postavili dům v Bojkovicích, skoro denně jsme do Komně jezdili, já jsem tu byla často na prázdniny u babičky a kmochačka. A v dospělosti jsem se i já v Komni usadila. Je to dědina s velkým kouzlem, krčí se mezi kopci a lesy v kamenité půdě, která nemohla uživit všechny. Tak si lidé našli jinou obživu, která nakonec Komňu i proslavila v Evropě. Odtud totiž chodili do světa zvěrokleštíci (miškaři), předchůdci dnešních veterinářů, kastrovali domácí zvířata a byli známí jako nejlepší ze všech. Remeslo to bylo žádané, na dobře odvedené práci zvěrokleštíci záviselo tehdy každé hospodářství. Díky tomu dědina bohatla, byla informovaná o dění ve světě, o novotách a pokroku.

Ale časy se měnily. Do života v Komni zasáhla hospodářská krize roku 1929. Obyvatelé hromadně odjížděli za prací do Ameriky. Není snad v Komni rodina, která by tam někoho neměla. Mnozí se tam usadili, jiní tam pracovali v naději, že se někdy vrátí, ale to všem překazil rok 1948. Jedním z těchto lidí byl i můj dědeček se sestrami. Moje maminka se narodila, on odjel a ona jej nikdy více neviděla. Těžké tu byly osudy lidí...

Naštěstí tu lidé nacházeli radost v udržování tradic v různých spolcích. Dnes je tu kromě jiných např. folklorní kroužek i výborný ochotnický spolek. Pozoruhodná je i oslava masopustu - fašanku, který je vyjimečný tancem čtyř rekrutů se šavlemi, když jej zatancují pro každý dům zvlášť za doprovodu cikánek, drátenníků, medvědaře, slamáka a dalších tradičních masek. Však je obdivovali např. až v anglickém Scarborough a Whitby. Kromě toho se pyšíme tím, že z Komně pocházel rod J. A. Komenského a že Komňa inspirovala i umělce - básníky i malíře, tak není divu, že zapůsobila i na mě.

Že je v Komni nepřeberné množství malebných míst, dokazují i mé obrazy. S tématem Komně jich mám nejvíce a inspirace mám ještě velkou zásobu. Je pravda, že s takovou rozmanitostí a bohatstvím zajímavých kompozic jsem se nikde nesetkala. Dalším tématem mých obrazů jsou Bojkovice a Hluk, ale bohužel, v obou těchto městech se takových kouzelných míst najde poskrovnu. Všude se staré boří a nová zástavba není nijak umělecky zajímavá. Málokterá obec dokáže starší budovy uchránit či opravit tak, aby zachovala původní ráz. Je to zásluha starosty, vedení obce i místních nadšených obyvatel. Jsem ráda, že i můj syn, povoláním historik-muzeolog, přispěl s vytvořením expozice zvěrokleštíčů v nádherně zrekonstruovaném domku (Lidová stavba roku Zlínského kraje 2009).

Bořit totiž umí každý, ale pak už náprava není možná. Zachovat svědectví historie a starých časů pro budoucí generace je mnohdy těžší prosadit a je to také nákladnější. Ale v Komni se to daří - staré, opravené a nové docela lahodí oku a navíc se společně chová jako zajímavá kompozice pro umělecké zpracování. V tomto má Komňa neuvěřitelné kouzlo. Stačí si projít dědinu třeba právě s fašakovým průvodem a tehdy si může každý uvědomit tu rozmanitost uliček, zastrčených domků, zákoutí, břížků, studánek a „járků“, dřevěných plotků a kamenných zidek... I když pravdou někdy je, že mnozí místní jsou na to tak zvyklí, že si to ani neuvědomí, spíš to paradoxně ocení ti „cizí“. Proto Komňany asi překvapí, že nejvíce obrazů Komně není umístěno ani v Komni, ani v České republice, ale v Holandsku. Z toho by měl určitě Jan Amos Komenský radost...

Komňa nabízí nepřeberné množství kompozic pro fotografie i obrazy, které já jen používám a tu realitu si trochu přebarvím. Je to přítom moderní a upravená obec, která si ale dokázala zachovat původní ráz dědiny z podhůří Bílých Karpat a ještě navíc zůstává i bohatým zdrojem inspirace pro toho, kdo ji chce vidět. Jsem ráda, že mohu být její součástí.

Vesnicí roku 2011...

Dokončení ze strany I

Vítězná obec Komňa leží v okrese Uherské Hradiště na Moravě. Zeměpisně patří do střední části Bílých Karpat. Geologická zajímavost je kamenolom Bučnik, kde se vyskytují ojediněle i vzácné minerály. Jinak se zde těží andezit jako stavební kámen. První osadníci se zde usadili kolem roku 1261. První spolehlivá písemná zmínka o obci je však až z roku 1385.

Se vznikem obce po polovině 13. století lze oprávněně počítat, a to ve vztahu k opevněnému sídlu v poloze Hrádek v nadm. výšce 521 m. Svou polohou představoval Hrádek výhodný strategický bod dokonale ovládající celé Komenského údolí s vyústěním na Bojkovice a eventuálně s napojením cesty na starohrozenický průsmyk.

Od Komenského na koupaliště

Od 16. století byla Komňa důležitou obcí panství zámku Světlova v Bojkovicích. Měla výsadní postavení, zejména když v 16. století úřad místního fojta zastával Jan Segeš, děd Jana Amose Komenského. Právě Komňa je uváděna jako jedno z možných rodišť Učitele národů. Jméno

V Komni neustupuje bezhlavě starému novému

Foto archiv obce

Komenský (latinsky Comenius) odkazující k vesnici Komňa bylo jedním z přívěsků, které Komenský za života používal.

Obec přežila i nepříznivé vlivy přírody a vojenské nepřátelské akce spojené s loupáním a žhářstvím. Zákonem z roku 1848 byla konečně zrušena roboty a další poddanské povinnosti. V nové správní organizaci od roku 1850 byla obec Komňa začleněna do okresu Uherský Brod. Správou obecních záležitostí, hospodařením s obecním majetkem, výkonem policejní činnosti a dalšími úkoly byl na základě obecního zákona z roku 1849 pověřen obecní výbor. Její správní samostatnost trvala do roku 1980, kdy se stala na deset let městskou částí Bojkovic. Od roku 1989 usilovala o administrativní osamostatnění, což se stalo 1. ledna 1991. V současné době žije v obci 560 obyvatel.

Cílem soutěže Vesnice roku je snaha vyzdvihnout aktivity obcí, jejich představitelů a občanů, kteří se snaží nejen zvelebovat svůj domov, ale zapojují se do společenského života. Ten v Komni jen vzkvétá. Při příležitosti 400. výročí narození Komenského tam otevřeli v bývalé sýpce z roku 1774 památník,

Zástupci obce Hlavenec z okresu Praha-východ s diplomem za 2. místo v soutěži Vesnice roku 2011

Foto archiv obce

kde je umístěna stálá expozice o historii obce a o životě J. A. Komenského. V roce 1950 byl ze sbírek občanů a amerických krajanů postaven a odhalen pomník J. A. K. od akademického sochaře Julia Pelikána.

Dominantou obce je kostel sv. Jakuba z roku 1846. Zachovaly se i stavby lidové architektury. Z lidových tradic je nejznámější fašanková slavnost, udržují se ale i jiné zvyky jako např. velkonoční „repání“, „vyklepávání“, „mrskačka“. Další se postupně obnovují.

Obec je dobrým zázemím k trávení dovolené. K rekreačnímu koupání je vybudována vodní nádrž v krásné přírodní scenérii na okraji vesnice. Nachází se zde nejstarší chatová oblast i rekreační středisko Kopánky. Z blízkého Mikulčina vrchu (799 m) je krásný pohled na slovenskou stranu. Jeho okolí poskytuje možnost pro lyžařské sporty na sjezdovkách Lopata, Myšačka i jinde. (zb)

Vítězové krajských kol Vesnice roku 2011

Jihočeský - Dražič (okres České Budějovice)

Jihomoravský - Vavřinec (okres Blansko)

Karlovarský - Vintřův (okres Sokolov)

Královéhradecký - Nový Hrádek (okres Náchod)

Liberecký - Křižany (okres Liberec)

Moravskoslezský - Skotnice (okres Nový Jičín)

Olomoucký - Skalička (okres Přerov)

Pardubický - Poříčí u Litomyšle (okres Svitavy)

Piženský - Chanovice (okres Klatovy)

Středočeský - Hlavenec (okres Praha-východ)

Ústecký - Nová Ves v Horách (okres Most)

Vysočina - Domamil (okres Třebíč)

Zlínský - Komňa (okres Uherské Hradiště).

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

Kdo se může do soutěže Vesnice roku přihlásit

Soutěže se mohou účastnit všechny „obce vesnického charakteru“ (vždy obec jako celek), které nemají status města a mají zpracován vlastní Program obnovy vesnice (roku 2010 byla tato podmínka rozšířena na více možností – vlastní strategický dokument zabývající se rozvojem obce, program obnovy vesnice nebo program rozvoje svého územního obvodu.

Některé vítězné obce jsou však bývalými městy nebo městy (např. Jifetín p. J.) a některým byl takový status později vrácen. Od roku 2008 již soutěžní podmínky připouštěly i účast obcí se statusem města, původní omezující podmínka

byla nahrazena limitem zaokrouhleného počtu obyvatel největší obce v ČR, která neměla status města ani městyse - v letech 2008-2010 byl tento limit uváděn shodně jako 5250 obyvatel. Ten nebyl v podmínkách soutěže aktualizován, jinak by pro rok 2010 činil přes 6300 podle Jesenice. Registrační poplatek je odvozen z počtu obyvatel, v roce 2010 činil 2 Kč na jednoho obyvatele obce.

Soutěž probíhá ve dvou kolech. Z každého kraje je v I. kole vybrána jedna obec, která na základě udělená zlaté stuhy získává oprávnění nosit krajský titul Vesnice XX kraje roku YYYY (za uvádění neúplného názvu titulu hrozí sankce) a zároveň postupuje do kola druhého, celostátního. Krajské hodnotitelské komise mohou udělovat speciální diplomy a ocenění, například

modrou stuhu za společenský život, bílou stuhu za činnost mládeže, zelenou stuhu za péči o zeleň a životní prostředí, od roku 2007 přibyla i oranžová stuhu za spolupráci obce se zemědělským subjektem, a diplomy za vedení obecní knihovny, kroniky, rozvíjení lidových tradic nebo květinovou výzdobu a mimořádná ocenění za péči o kulturní dědictví. V jednom ročníku může tatáž obec získat nejvýše jednu ze stuh. Kvůli krájům s nízkou účastí bylo do pravidel vloženo omezení, že některou ze stuh smí být v kraji oceněna nejvýše 1/3 z obcí přihlášených do soutěže, t. j. všech pět stuh může být uděleno pouze v kraji s nejméně 15 účastníky.

V celostátním kole porota vybere celkového vítěze, který se může honosit titulem Vesnice roku s příslušným letopočtem.

Pořadatel zveřejňuje i obsazení druhých a třetích míst. Existují i navazující soutěže Cena naděje pro živý venkov (uděluje Sdružení místních samospráv ČR), Zelená stuha České republiky, Oranžová stuha roku, Knihovna roku a Putovní pohár FoS ČR, což jsou celostátní kola pro držitele některých krajských stuh a diplomů. Vítěz celostátního kola soutěže Vesnice roku postupuje do soutěže Evropské pracovní společnosti pro rozvoj venkova a obnovu vesnice.

Vítěz celostátního kola se nesmí účastnit následujících pěti ročníků soutěže, vítěz krajského kola se nesmí zúčastnit následujících tří ročníků. Pro všechna ocenění platí, že totéž ocenění smí být též obci uděleno nejvýše jednou za pět let.

Do letošního ročníku soutěže se přihlásilo 305 obcí. (zb)